

1 Timoti

Pol-qa bugukhokhof pepa, Timoti-te

Megeat Manqat-qase

Pol nqanek bugukhokhof pepa Timoti-te ge-peawam, ndego manqei vinivinimba-té genø-okhoám, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat vøe-zømesimam. Timoti ndego, ezoqa ndakinák. Esia manqei-té gekhouwév. Eve, Glik bawan-ák. Geté evo, Zu bawan ezoqám. Bugukhokhof khøuwa nøme, Pol manqei vinivinimba ge-okhoam, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge-zømesimam, Timoti teqa manqat te-ewág ndøgo, vø-unimanqatin. Yaq taqa zita-te, Pol nqawa ezoqa zømesim-qa ge-okhoam, Timoti namba me:-okhoám, vømbø-tøkeam. Yaq ndigu sùgumu-sasaetám (Kel 16:1-3).

Pol nqanek pepa gekhofotav, Timoti Efesus taon-té geyagám. Ta taon-te ndøgo, ndego Klisten bawan megeat ezoqam ndøgoám. Pol nqanek pepa, ta zapaya nqánek gene-peawám: Timoti bèto-feaiwát. Soqaín ndøgo, khavozam nømendim ezoqam, ezoqa titubam. Neka Pol ndego Klisten megetapak vevesam-qa yaq-te, vøe-ometim.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaomit. No Keliso Yesu-gé u-aném. No nqanek sasae Mbumbukiam-qa manqa vøovam-té qatøgót, ndego nigi khandi etoam ezoqam, neka Keliso Yesu-qa manqa vøovam-te nqægõt, ndego ni nqazio-vintønat.

² Timoti! No nqanek pepa qo-té qatø-peaomít. Niqa unimanqatin matev mokho-te, qo uni nogé-yo-ín. Mbumbukiam, nigi Tat, neka Keliso Yesu, nigi Evezøza, tiqa kuku matev neka tanakh matev neka sambu matev, ndøgoát, qo namba.

Nømendim ezoqa nøme-qa khavozam matev-te, gò:feaqaót

³ Av no bugukhokhof manqat qataqambe-løvua, Efesus taon qate-ivav, Masedonia plovins-te vønav, qo nandav Efesus taon-te, até vøqomát, neka ezoqam ndigu khokho nømendim manqat ndi:zømesim, gèzømbe-khafaép. ⁴ Ndigu khokho emanqat vototap neka ekeza atanakha-zapazapaza-qa iziz kopoav-qape geveam matev namba, khøuwa besisindøvém. Zapa ndøgo, matev av nqægo, ezoqa manqa itumbam-té qanø-ituzá. Ndøgo ezoqa gezø-tøkeák, ti-unimanqatintat neka Mbumbukiam-qa manqa vøovam ti:zøtez. ⁵ Geté Mbumbukiam-qa Manqat nømendim-qa mokho nqáneq: Ezoqa kuku bezøgó, kuku matev ndøgo, mbøni egeieqei-te ndøndo-okho, ezoqa matavap egeieqei mba tøkøgoat neka tiqa unimanqatin matev, ngusum-te mba khazeav vøgoát. ⁶ Ezoqa nøme, nqanek nømendim matev egeieqei, møndø-ivøvém, yaq khokho manqa manqate matev-té ginøqambúz. ⁷ Nginik ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa guguna manqat-qa yaq-te zømesim-qa ndøgó, Mozes gembo-etoam. Geté ndigu zøtezat mbain, taqa yaq-te ndøgo, ndi:manqate, oskiá ndøgo, ndigu kha føgakh-mba ndimanqate.

⁸ Ni mizi:nótén, Mbumbukiam-qa guguna manqat, Mozes gembo-etoam, qanimáv, ni ezoqa eqeieqei tizi:-zømesim. ⁹ Neka ni bizi:nótén. Nqanek guguna manqat, ezoqa eqeieqei nonqó mbá. Geté ti nonqo ndígu, ezoqa khafeap ndimøkuiam neka pepen matev ndimatanam, neka ndigu Mbumbukiam ndisanqawe neka manqa-zapazapa ndimatanam. Nqanek guguna manqat, ti nonqo ndígu, ndigu Mbumbukiam-qa matev paeveav ndigu neka teqa iz ndingi:wat, neka evøndipakha neka ezoqa nøme pakhapakha ndizø-khaneam. ¹⁰ Neka nqanek guguna manqat ti nonqo ndígu, mambe ndi:-okho, neka izuizum angana mambe matev ndigu. Neka ti nonqo ndígu, ndigu ezoqa nøme gi-aqonøvematur, yaq ezoqa nøme-te vøwiin. Neka ti nonqo ndígu, khavozam ezoqam, neka ndigu manqa ovøyam-te meakha manqat gimanqatatur. Neka gekha ezoqām ndigu, ndigu matev nøme ndimatanam, ndøgo nømendim matev eqeieqei paeveav ndøgo, Mozes-qa guguna manqat, ti nonqo ndígu. ¹¹ Manqat Mbomambaqape ndøgo, Mbumbukiam noqa zenda-te geve, ezoqa tøte-zømesimat, ni āv tøninømánd. Ta manqat mokho-te, Mbumbukiam ni teqá waev neka iz eqawat-qape me:nømendím.

Ike manqat, Mbumbukiam-qa kuku matev zapaya

¹² No ike kandambá, Keliso Yesu-te, ndego nigí Evezøza. Ndego no bazaføgakh nø-etoám neka eqeieqei me:næmb, teqa sasae tægot. ¹³ No

1:8 1:8 Lom 7:12, 16 **1:12** 1:12 Kel 9:15; Gal 1:15-16; 1 Ko 15:9-10

1:13 1:13 Kel 8:3; 9:1-5

bugukhokhof, teqa iz nòngi:tám, neka tegi ezoqam vøe-ngiæzotam-a, vøe-zitagam. Geté Mbumbukiam tanakh nøgoám. Zapa ndøgo, ta khøuwa-te ndøgo, no Yesu unimanqatinteáv, neka no nøtenateáv, no ande gekha matev me nøtē-matønumam. ¹⁴ Nigi Evezøza, kuku kandambá gego no-te neka unimanqatin matev neka kuku matev vønø-etoam. Matev av nqægo, Keliso Yesu-té qando-okhó.

¹⁵ Keliso Yesu, manqei-qape-te, nqáneq genegeavún, ni manqa-zapa-us ezoqam gékhandí:n. Nqanek manqat unimanqatin. Qanimáv, tizindapem. Manqa-zapa-us ezoqam mokho-te, ezoqa uni soqaqape-in nó. ¹⁶ Geté Mbumbukiam tanakh mbogoám, no-te. Zapa ndøgo, Keliso Yesu, ezoqa nøme zømesimqa ndøgoám, av nqægo, ndego qaqa nakhanakhamas-te gonemáv. Yaq no-té genekhamás, no ezoqa soqaqape qægoam. Yaq ezoqa géqeivím, av nqægo, ndigu ti-unimanqatinim, kopømbaqapé, khandi miavmiav tindapem. ¹⁷ Ndego miavmiav kawa ezoqam, ndego oskia ndeyage, ndego ezoqa ometupav ndego, ndego yakhapus Mbumbukiam ndego, te-te ndego, miavmiav, vizap matev neka iz eqawat matev begó. Amén. Nqanek manqat unimanqatin.

¹⁸ Timoti, noge yo, noqa manqat qo-te nqáneq. Ndøgo até kopó, av ezoqa nøme, qoqa yaq-te, Mbumbukiam-qa manqat givevezumat. Gèmbopáev. Yaq qo kopømbaqapé, nøfe mbomambaqape-te, bazaføgakh-us qónøfeét.

¹⁹ Qoqa unimanqatin matev, qógeatát neka matev eqeieqei mba qombópavát. Ezoqa nòme, matev av nqægo, møndø-ivøvé. Yaq tiqa unimanqatin matev, ande khagua me vøtøkuvøem. ²⁰ Ezoqa menas, matev av nqægo gigonem, nòme Imenæús neka nòme Aleksandá. No nginik Saitan-qá zenda-té qatø-áb. Ndigu tiabiti-zøtéz, av nqægo: Mbumbukiam-qa iz nango gimø-ngi:namāk.

2

Klisten ezoqam, ande āv kiní-guligulimāt

¹ Matev kandambaqape, no Klisten ezoqam bugukhokhof nqazø-pouwe, nqáne: Ndigu ezoqa ewaqape, bèzø-guligulím, neka tiqa yaq-te Mbumbukiam-te bembø-viømemat neka ike manqat bembø-einimat. ² Neka ndigu gaman kawakawa-za neka megetapak bezø-guligulím. Yaq ni kopømbaqapé, yage eqeieqei-té neka sambi matev-té qazíyagát, neka Mbumbukiam vizimbó-vizupāt neka matev mbomømboma vizigoāt. ³ Mbumbukiam-qa bøi-te, ndego nigi khandi etoam ezoqam, guliguli matev av nqægo eqeieqei. Yaq ndego khanakhanákh. ⁴ Ndego āv qambøpoév nqægo: Ezoqa ewaqape khandi sugumú-ndapém neka unimanqatin manqat vøezøtéz. ⁵ Zapa ndógo, Mbumbukiam sa kopo ndégo. Neka yaq Mbumbukiam-a, yaq ezoqam, iziz ezoqam sa kopo ngéne, Keliso Yesu, ndego ge-ezoqam-ev, ⁶ ndego ezoqa ewaqape nqovotøzat nonqo, ekeza kha sa geve. Ta mokho-te, Mbumbukiam khøuwa eqeieqei-te,

āv gininømánd nqægo: Ndego ezoqa ewaqape khandi:zat-qa ndógó. ⁷ No Mbumbukiam nqáneq gene-veatán: No teqa u løozu ezoqam neka Kelisoge u-anem nógoát. Nqaneq manqat unimanqatin. No khavozøpøteáv. No ndógó tene-veatán: No vini bawan-ak unimanqatin manqat neka unimanqatin matev-qa yaq-te nøté-zømesimát.

⁸ Yaq nakémbá, no āv qanømbe-poév nqægo: Manqei-manqei ate ndægo, angana tiguligulimat, Mbumbukiam-te zenda ti-eqagimat, tiqa mbøni mokho-te, eqeieqei mbá sa bezømbu:gú, qaqa mbain neka ponqombap mbain.

⁹ Neka sakheis, ndabua, matev eqeieqei-té giabenø-uzám, matavap loloakh-ús, ambá av nqægo, angana poev tàbezømbewāv. Neka ndigu izum, khapekhapé bete-løvønøvé. Neka gigiap bugug mbomømboma fia kandakanda, kopømba ande av agiwa-qasis ndi:gu, khapekhapé betekapuiám, kha-te. Neka ndabua fia kandakanda be-üzám. ¹⁰ Geté ndigu matev eqeieqei bematanám. Sakheis ndigu, Mbumbukiam ndimbovizap, tiqa khakheinam matev eqeieqei nqáneq.

¹¹ Sakheis Mbumbukiam-qa Manqat ti-ewagat, ndigu yoge eqeieqei begó. Ndigu nømendim ezoqam, yà bembovizáp neka manqat mbain. Sà beqonøvé. ¹² No sakheis takeáv, angana tizømbokawæztat neka ti:zømesim. Geté ndigu yoge mbá giabiti-waní. ¹³ Zapa ndógó, Mbumbukiam bugukhokhof Adam ndøkhakheinøvé. Yaq váev,

2:7 2:7 Kel 9:15; Gal 2:7-8; 2 Tim 1:11 **2:9** 2:9 1 Pita 3:3-5 **2:10**
2:10 1 Tim 5:10 **2:12** 2:12 1 Ko 14:34 **2:13** 2:13 Gen 2:7, 21-22;
1 Ko 11:8-9

Iv gukhakheinøvem. ¹⁴ Neka ndøgo Adám mbá, wazeam getuwam. Geté Iv ndøtuwám, yaq ndugu Mbumbukiam-qa khafeap vønqawa. ¹⁵ Geté Mbumbukiam até sakheís-a, ndigu nakheis ndizøqanim, gékhandí:z, ndigu unimanqatin matev neka kuku matev-te ate tiyagat, neka matavap loloakh vøzøgoāt neka eqeieqei vøyagāt, av Mbumbukiam ndømbøe-poev.

3

Klisten megetapak-qa yaq-te

¹ Ezoqa poev tømbo goat, te-Klisten-megeat-ezoqam-ev, ndego sasae qanimáv tømbo poe. Nqanek manqat unimanqatín. ² Geté Klisten megeat ezoqam, matev eqeieqei bembogó. Yaq ndøgo, ezoqa nøme tiabiti-qeiví, ndego manqazapazapa mbain. Neka ndego sæva kopo mba bembogó. Neka ndego matev nakha-nakhamas-te, bègō. Neka ndego matavap loloakh-us begó. Teqa matev eqeieqei begó, yaq ezoqa tiabembøevizáp. Neka ndego ezoqa, khoev sà bezø-manqaté. Neka ndego Mbumbukiam-qa Manqat nømendim matev, ùni bete-otév. ³ Neka ndego khapekhapé bete-izám. Neka ndego qaqa nakha-nakhamas-te bègō. Geté ndego sambi matev neka aiyaiyav matev bembogó, ezoqam-te. Neka ndego moni-te, poev bembògō. ⁴ Ndigu khoev-te namba ndi-yage, ndego eqeieqei bezø-keogé, neka nakheis ùni bete-zømesím. Yaq ndigu teqa manqat o-mba bembøe-ndapé neka yà bembovizáp. ⁵ Zapa ndøgo,

ezoqam ndego, ekeza nakheis neka zas keoge-eqeieqei-eav t̄goat, yaq gē, Mbumbukiam-qa Klisten bawan ezoqam, eqeieqei áv kezømbé-kewagāt? ⁶ Ezoqam ndego Klisten matev-te ndakinak tendo-on, ndego kopømba mbain, Klisten ezoqam tezømbo-mege. Soqain ndøgo, te:khambuvupat, yaq Mbumbukiam manqa ovøyam-tē genøvē, av Saitan ge:ve. ⁷ Até bavokho ezoqám-a, Klisten megeat ezoqam-qa matev tiqeivat, ndigu ndego, ezoqa eqeieqei betevewé. Soqain ndøgo, manqa soqøsoqa tøfakhan teqa yaq-te, yaq nqova soqaqape-qa ka tendap.

Dikon ezoqam-qa yaq-te

⁸ Até dikon ezoqám-a, matev eqeieqei sa bezøgó. Yaq ezoqa tiabezømbe-vizáp. Ndigu unimanqatin manqat mba bemanqaté. Neka ndigu ibøkha soqa izam bezøgawáp. Neka ndigu moni-te, poev khapé bezømbègó. ⁹ Ndigu ezoqa ndaføyamba begó, Mbumbukiam-qa bøi-te, neka teqa manqat, unimanqatin matev-qa yaq-te, ndøgo ibugukhokhof khonoam-te qagoam, eqeieqei begeawát. ¹⁰ Tiqa matev, bèzømbokho-qeív. Yaq ndigu manqazapazapa mbain t̄goat, ndigu kopømbaqapé, dikon sasae tigonem.

¹¹ Até tigi sakheís-a, matev eqeieqei sa bezøgó. Yaq ezoqa tiabezømbe-vizáp. Ndigu manqa begevèám. Neka ndigu matev nakha-nakhamas-te bègó. Neka ndigu unimanqatin ezoqam begó, matev ate ndægo.

¹² Ndigu dikon ezoqam, sakhei kopokopo mba bezøgó. Neka ndigu tigi nakheis neka ezoqam,

khoev-te namba ndi:yage, eqeieqei bezø-keogé.
¹³ Yaq ndigu sasae eqeieqei tigoat, ezoqa nøme
 gezó-vizupát. Yaq ndigu tiqa unimanqatin-te, Ke-
 liso Yesu-te, kha føgakh-mbá gíwaniapát.

Mbumbukiam-qa Manqat, khonoam-te qagoam

¹⁴ No tototaná ndøgo: No nakhamas-té
 qatøndónáv, qo vøe-qamēkh. Geté no nqanek
 manqat nqæpeaomit, zapa ndøgo: ¹⁵ No khøuwa
 tæføløtaz, nakhamas-te okhoeav tøgoat, qo vøe-
 qatéq, Mbumbukiam-gi ezoqam, āv kiníyagāt.
 Zapa ndøgo, ni Klisten bawan ezoqam, ni
 khandin Mbumbukiam-gí ezoqám. Neka ni
 unimanqatin manqat, andé uk me zi:eqawát,
 neka ni unimanqatin manqat-qá zapá. ¹⁶ Niqa
 unimanqatin matev, Mbumbukiam ginindu-
 veaz, qanimav tantáv. Ezoqa kopømba mbain
 to:nawam.

Keliso manqei-qape-te gefakhan,
 ndego ezoqam ndøfakhán, neka ezoqa vø-
 ometam.

Yaq Nqova Mbomambaqape, møndøni-
 unimanqatín:

Ezoqam ngének.

Neka enzol ezoqam ndø-ometám.

Teqa manqat, manqei-manqei ate ndægo,
 sùgumu-panqavøemát.

Neka manqei-qape-te ate nqægo,
 ezoqa vø-unimanqatinim.

Yaq Mbumbukiam yan-té genøndáf,
 neka iz kandambaqape vømbō-etoam.

4

Khavozam nømendim matev-qa yaq-te

¹ Nqova Mbomambaqape-qa manqat, bavokhoqapé. Av gene-manqaté nqægo: Vaev khøuwa-te, ezoqa nøme tiqa unimanqatin Yesu-te, ndøivøvém. Yaq ndigu khavozam nqova neka nqova soqøsoqa-qa nømendim manqat mbópavát. ² Ndigu ezoqam, nømendim matev av nqægo ndivøndøzu, ndigu khavozam ezoqám. Tiqa matavap møndøsoqøsoqám, yaq ndigu mè:zøtezák, gekha matev eqeieqei neka gekha matev soqøsoqa. ³ Ndigu nøkenøkem matev-te neka loge gigiap nøme-te, khafeap mo:-aumatún. Geté loge gigiap nqanek, Mbumbukiam ndøkhakheinám. Yaq ni Klisten ezoqam, ni nqazi-unimanqatinat neka unimanqatin manqat qazi:nøten, kopømbaqapé, Mbumbukiam ike manqat zimbó-einimát, neka nqanek loge gigiap vizílogát. ⁴ Zapa ndøgo, gigiap ate ndægo, Mbumbukiam gekhakheinam, eqeieqei. Yaq nakémbá, ni bizi-sanqàwé. Geté Mbumbukiam-te ike manqat zímanqatát, sasa zí-upøgimát. ⁵ Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat neka guligulim mokho-te, loge gigiap ate ndægo, gè-eqeieqei-in, Mbumbukiam-qa bøi-te.

Klisten megeat ezoqam eqeieqei-qa yaq-te

⁶ Qo Klisten qafuap av toqote-zømesimat ndægo, qo Keliso Yesu-ge sasae ezoqam eqeieqei qógoát. Yaq qo Mbumbukiam-qa Manqat mokho-te, unimanqatin matev-qa yaq-te, ndøgo qo ande lou me ndoqote-loge, neka nømendim

manqat eqeieqei mokho-te, qoqombo-pavat, bazaføgakh-us qógoát. ⁷ Ezoqam-qa khokho emanqat vototap matev, ndøgo ezoqa tøkemav ndøgo, zítá qanewuøé. Geté qo bazaføgakh tønø-asøzú ndøgo: Av qane-yagé, av Mbumbukiam ndømbøe-poev. ⁸ Ezoqa sasae tegoat, ekeza kha bazaføgakh etoam nonqo, ndøgo kopømbá. Elavøqase gembótøké. Geté bazaføgakh toqo-asaz, matev toqogo, av Mbumbukiam ndømbøe-poev, ndøgo kandambá tøqatøke. Av toqotegoat ndægo, qo khandi qóndáp, ndakín neka até megemegeté-a. ⁹ Nqanek manqat unimanqatín. Qanimáv, tizindapem. ¹⁰ Yaq nakémbá, ni bazaføgakh zi-asazét neka sasae bazaføgakh-us zigút. Zapa ndøgo, ni Mbumbukiam-té qazio-taná, ndego khandi Mbumbukiam, ndego ezoqa ewaqape-ge khandi etoam ezoqam. Gekha ezoqām ndigu, ndego ti-unimanqatinim, khandi ndøqeivím.

¹¹ Nqanek manqat, ezoqa gèzø-manqatét neka gè:zømesimít. ¹² Qo ezoqa besanqàqá, ta zapaya ndøgo, qo ezoqam ndakinak ndoqotego. Geté qo matev eqeieqei ndøgó, manqat-te neka yage-te neka kuku matev-te neka unimanqatin matev-te neka qakeza kha eqeieqei nøzøgim-te. Yaq ezoqa géqamekhám, neka qoqa matev vømbópævēm. ¹³ Qo ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat gèzø-geveám. Gèguguzá, neka gè:zømesim, atema no banøfakhan.

¹⁴ Bazaføgakh ndøgo, Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape geqa-etoam, Klisten megetapak zenda giqambo-veem, yaq Mbumbukiam-qa

manqat givevezømem qoqa yaq-te, ta bazaføgakh ndøgo, ndøsanqàwé. Geté oskia mbogeawát, qoqa sasae-te. ¹⁵ Qo bazaføgakh ndø-asøzú, ta matev-te ndøgo, no qataqambe-manqatavun. Até vøgó. Yaq ezoqa āv tiabiti-qeiví: Qo Klisten matev-te, kandambá qoqo-khouweq. ¹⁶ Qakeza yage neka nømendim matev, gèqeiví. Até vøyá, nqanek matev-te. Av toqotegoat ndægo, qo qakeza kha qókhandí neka até ndigú-a, voqó-khandí:z, ndigu qoqa manqat ti-ewagat.

5

Klisten megeat ezoqam, Klisten zifuap āv kenézæbāt

¹ Anganeam e-ma-khouwevat tegoat, qo manqa sasanqa-us mbomanqáté. Geté manqat taqagoat te-te, āv tønægugú, kopømba ande av qakeza qave toqote-gugu.

Neka anganeam ndakinak-te, manqat taqagoat, āv tønægugú, kopømba ande av qakeza qazøpikia o qaveqase toqote-gugu.

² Neka sævam e-ma-khouwevat tugoat, manqat taqagoat tu-te, āv tønægugú, kopømba ande av qakeza qavo toqote-gugu.

Neka sævam ndakinak-te manqat taqagoat, āv tønægugú, kopømba ande av qakeza qazan o qakhasuk toqote-gugu. Matev eqeieqei-té, Mbumbukiam-qa bøi-te.

Klisten ngængæm-qa yaq-te

³ Ngængæm tigoat, ndigu tøke ezoqa mbain tøgoat, yaq Klisten bawan ezoqam, bèzøvizáp neka yà bezøtøkeé. ⁴ Geté ngæmam ndugu, nakheis

neka zi timbogoat, nginik Klisten matev eqeieqei begó neka ekeza ezoqam, yà bezø-keogé. Ndigu evøndipakha neka atanakha-za neka qaza-za, tiabezømbe-qavøiwát, av bugukhokhof gizømbe-kewagam. ⁵ Ngængæm ndigu, ekeza ezoqam mbain ndigu, ndigu Mbumbukiam-te mbá ginøtazá. Ndigu guligulim, sègezømá, pavgave nekā lovølova, neka Mbumbukiam tøke-qa ndimbøvīām. ⁶ Geté ngængæm ndigu, ekeza poev matev mba ndimbopaev, ndigu andé løvøte ezoqám. Oskíá ndøgo, ndiyage, ndigu møndø-pakhaéz.

⁷ Nqanek manqat gè:zømesím, ndigu Klisten ezoqam. Yaq ezoqa nøme, tiabiti-qeiví, ndigu manqa-zapazapa mbain. ⁸ Gekha ezoqám ndego, ekeza ezoqam neka ndigu ezoqam, khoev-te namba ndi:yage, eqeieqei tøkemav tøgoat, ndego unimanqatin matev, zitá genewuá. Teqa manqa-zapa, Klisten-av ezoqam-qa manqa-zapa, møndølvú.

⁹ Ngæmam nømu-qa iz ndøpeawám, ta mbuk-te ndøgo, Klisten ezoqa ngængæm ndizø-tøkee, tiqa iziz ndøpeawap. Geté tuqa iz sa ndøgo toqó-peawám, ndugu viav 60 tumu-løvuat, neka ekeza anganeam mba gumbo-matavupam, ¹⁰ neka tuqa yaq-te, ezoqa ti:zøtez, ndugu sasae mbomømboma gugoavun, kopømba ande av nakheis eqeieqei guzø-kewagam, neka ezoqa khoev guzø-manqatam, neka ndugu mivi mbain qagoam, khokho sasae gugoam, ande av Klisten ezoqa nøme, zenda tokhotapak guzømbe-sunguzumam neka ndigu vøzø-tøkeam, yage føgakh qazø-fakhanumam, neka gekha sasae eqeieqei nøme vøgoam.

¹¹ Geté ngængæm ezoqa ndakinak-qa iziz ndøpeawám, ta mbuk-te ndøgo. Soqain ndøgo,

tiqa poev angana-te nango tɔwaw, yaq angana nqawa vɔ-upɔgīm, neka Keliso zita vɔe-wuowēm. ¹² Av gigonemín, ndigu manqa-zapa ndɔgonemín. Zapa ndɔgo, manqa mbusa ndɔgo, bugukhokhof giveem, av nqægo, “Ni angana nqawa nī-upɔgimāk,” ndigu gènqaonemín. ¹³ Neka nɔme nqáneq: Ngængæm ezoqa ndakinak-qa iziz toqo-peawam, Klisten bawan ezoqam tizɔtɔke, ndigu géwauwíz neka āv qazɔmbé-meá nqægo: Ezoqam-qā khoev-te segé-okhoát. Geté ta-mbá mbá. Ndigu manqa ndɔgeve:mát neka ezoqam-qa matev-te, kesov vɔsokhosumāt. Neka khokho manqat segé-manqatát, ndɔgo ambā gēmanqateāk. ¹⁴ Yaq nakémbá, no nqæmatavap, qanimav nqáneq: Ngængæm ndakinak, angana nango bètonqogím. Yaq nakheis bezɔfakház neka tiqa khoev eqeieqei bembɔē-keoge. Yaq av nqægo, nigi qaqa ezoqam kopɔmba mbáin, ni Klisten ezoqam, niqa iz tingi:nam. ¹⁵ Ngængæm nɔme, ndigu mɔndɔ-qambúz, Saitan vɔmbɔ-pævem.

¹⁶ Klisten sævam tugoat, ndugu ekeza ezoqa mokho-te, ngængæm timbogoat, yaq ndugu yà bezɔtɔkéé. Ndugu Klisten bawan ezoqam-te nqanek viniv bezɔ-ìváv, tizɔtɔkee. Yaq Klisten bawan ezoqam, ti-mbá tiabezɔ-tɔkéé, ngængæm ndigu, ekeza ezoqam mbain ndigu.

Klisten megetapak-qa yaq-te

¹⁷ Klisten megetapak ndigu, Klisten bawan ezoqam eqeieqei ndizɔ-keoge, ndigu vizap neka fia eqeieqei be-upɔgím. Bugukhokhof tiabe-upɔgím

ndigu, Mbumbukiam-qa emanqat vototap sasae-te, bazaføgakh ndi-asøzu neka ezoqa ndi-zømesim. ¹⁸ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “Qo kao-qa manqa-nqa, mboløvønām, wit tag koqogim sasae tugoat.” Neka nøme nqáneq, “Gekha ezoqām ndego, nde-sasaeat, ndego yaq-fia bèndáp.”

¹⁹ Ezoqa kopo, Klisten megeat ezoqam-qa yaq-te, manqat teqa-ein, av nqægo, ndego manqa-zapa ndøgō, qo teqa manqat mbo-èwág, geté bøi vizu ezoqam misika o menas tigoat. ²⁰ Geté Klisten megeat ezoqam unimanqatin manqa-zapa tego, qo ezoqa ewaqape-qa bøi-te, qógugú. Yaq ndigu Klisten ezoqa nøme, møe tinígoném, yaq manqa-zapa gégonemák.

²¹ No Mbumbukiam-qa bøi-te neka Keliso Yesu-qa bøi-te neka tegi enzol ezoqam, gevevesam, tiqa bøi-te, nqataqá-pouwe: Nqanek manqat, qataqambe-manqatavun, matev ùnime:gó. Qo ezoqa ndøgevezòáq, neka yaq-mba ndø-òkhó.

²² Qo ezoqa zenda vøvøqa zømbø-àwām, Klisten megeat sasae-te. Geté tiqa matev vøkhæqatéq. Soqaín ndøgo, ndigu manqa-zapa tigonem, yaq ezoqa timatavupat, tiqa matev kopømbā qoqa bøi-te. Neka qo qakezan, ndaføyamba até vøyá, Mbumbukiam-qa bøi-te.

²³ Timoti, qo enqoni nandoqo-qeivap, ibøkha mokho-mba ndø-izám. Geté waen khasøkhasis namba me-izám. Yaq qoqa emu eqeieqei qágoát.

5:18 5:18 Deut 25:4; 1 Ko 9:9; Met 10:10

5:19 5:19 2 Ko 13:1

5:20 5:20 Ef 5:11

²⁴ Ezoqa nøme-qa manqa-zapa, bavokhó qagó. Yaq soqoté-qatéq, ndigu manqa ovøyam-te, yaq-fia ndøndapém. Geté ezoqa nøme-qa manqa-zapa, khonoam-té qagó, yaq vaev-té qandóveá. ²⁵ Neka matev eqeieqei-qa yaq-te, até kopó. Nøme ndøgo, bavokhó qagó. Geté ta matev eqeieqei nøme ndøgo, ndakin khonoam-te nqago, kopømba mbaín, oskia tøkhnawat.

6

Sasae ezoqam-qa yaq-te

¹ Yaq-fia mbain sasae ezoqam, tigi sasae kawakawa-za, ùni bezømbe-vizáp. Soqaín ndøgo, ezoqa nøme Mbumbukiam-qa iz neka niqa Klisten nømendim matev tingenøitat. ² Tigi sasae kawakawa-za, Klisten ezoqam tigoat, yaq sasae ezoqam kopømba mbaín, vizap mbain tigoat ti-te, ta zapaya. Geté ndigu sasae eqeieqei begó ti-te. Zapa ndøgo, ndigu kawakawa-za, ti-te sasae ndigu, ndigu até ge-unimanqatinát neka Mbumbukiam kukú, ti-te.

Khokho nømendim neka moni-te poev-qa yaq-te

Manqat ndøgo, av qate-qamekheimavun, ezoqa gè:zømesím neka gègugúb. ³ Geté ezoqa nøme-qa nømendim manqat vini tøgoat neka nigì Evezøza Yesu Keliso-qa manqat eqeieqei uni leveav vøgoāt, neka teqa nømendim matev, ezoqa tøkeeav tøgoat, matev eqeieqei-te tiyagat, av Mbumbukiam ndømbøe-poev, ⁴ ezoqam av nge:go, ekeza iz khokhó sege-eqawát neka ndego mokho-qase ndapeáv. Teqa matavap, gèmbo-soqøsoqoám.

Ezoqam av ngenek nge-go, manqa mokho zapaya, ponqombap neka manqa itumbam-qa mba ndøgó. Geté matev av nqægo, ezoqa ova matev neka sanqambap matev neka ezoqam-qa iz ngenøgim matev neka løvøyap matev-té qanø-ituzá. ⁵ Ezoqam av ngi:gu, khøuwa kopoáv, gèponqombupatún. Tiqa matavap gèsoqøsoqoám. Ndigu unimanqatin nømendim matev, møndø-ivøvém. Ndigu ndimatavap, qo Klisten matev-te toqoyagat, nakhoa ekeqá av nqægo: Qo gigiap kopoav qó-upøgimát.

⁶ Geté ni Mbumbukiam-qa matev tizimbo-pavat neka gigiap-qa yaq-te, ni nqanigu, khanakhanakh vønigoát, yaq ni unimanqatin gigiap kopoav ezoqám. ⁷ Ni qazi-qanimat, ni gigiap mbaín, szi-geavún. Yaq até kopó. Ni manqei-qape nqawa tizi-ivøvem, ni gigiap mbaín, siziniáv. ⁸ Yaq nakémbá, loge gigiap neka ndabua nqanigu, ni kopømbá, khanakhanákh. Gigiap nøme binígú.

⁹ Geté ezoqa ndigu, gigiap kopoav upøgim-qa ndigu, ndigu khamasim matev-té ginø-o:azín, neka ka vøendapemín. Yaq tiqa khokho poev matev soqøsoqa kopoav-qape, soqaqape-té qanø-itúb, vøngiæzō. ¹⁰ Poev moni-te, ndøgo matev soqøsoqa ate ndægo-qá zapá. Ezoqa nøme, ndigu moni-te poev khape qazømbewav, ndigu unimanqatin matev, møndø-ivøvém. Yaq ta zapaya ndøgo, viniv kandambá gindapem.

Ni bazaføgakh bizi-asøzú, Klisten matev-te

¹¹ Geté qo, Mbumbukiam-ge ezoqam, matev soqoŕsoqa av nqægo, mœe qombónayát. Geté bazaføgakh ndøgo tønø-asøzú: Matev eqeieqei gone-te, neka yage-te ndøgo, av Mbumbukiam ndømbœe-poev, neka unimanqatin matev-te, neka kuku matev-te, neka bazaføgakh-us waniap matev-te, matev føgøføgakh toqoqeiv, neka aiyaiyav matev-te, ezoqa nøme-te. ¹² Qo nøfe mbomambaqape-te, unimanqatin matev-qa yaq-te, bazaføgakh-us qónøfeát. Khandi miavmiav, gèkhatiwi, ndøgo Mbumbukiam geqambe-akha, neka taqa yaq-te, qo ezoqa kopoav-qa bœi-te, qoqa unimanqatin matev qoqo-unimanqatin.

¹³ Mbumbukiam, ndego gigiap ate ndægo, khandi ndembo-etoam, neka Keliso Yesu, ndego Pontius Pailøt-qa bugug-te, unimanqatin manqat ge-unimanqatin, no tiqa bœi-te, nqataqá-manqate: ¹⁴ Mbumbukiam-qa Manqat, o-mba mo:ndapé. Yaq ezoqa āv tiabiti-qeiví, qoqa matev eqeieqei. Até vømbopáev, atema nigi Evezøza Yesu Keliso nango vøndóqavān, ¹⁵ ta khøuwa eqeieqei-te ndøgo, ma Mbumbukiam ge:zav, ndego iz eqawat-qape, ndego yakhapus megeat ezoqam, ndego kawakawa-za-ge Kawa neka evezøza-za-ge Evezøza. ¹⁶ Khandi miavmiav, ndego yakhapús ndømbogo. Ndego waev kandambaqape-té geyagé. Ezoqa kopømba mbaín, taqa avønin-te tewav. Ezoqa kopo, ndego ometeáv neka kopømba mbaín, ti-ometam. Vizap matev neka kawa matev, te-te ndégo. Miavmiáv.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

Ovøyam manqat nøme, gigiap kopoav ezoqam-qa yaq-te

¹⁷ Ezoqam ndigu gigiap kopoav ndøzøgo, nqanek manqei-qape-te, manqat āv qazømbeløvuá: Ndigu tiqa gigiap kopoav-qa yaq-te, betekhambùváp neka betotázá. Zapa ndøgo, manqei-qape-qa gigiap, nakhamas-té qanø-navøemín. Geté ndigu Mbumbukiam-te mbá giabeto-tazá, ndego ni matev mbomømboma ate ndægo ndini-etoam, niqa khanakhanakh nonqo. ¹⁸ Neka gezø-eín: Ndigu matev egeieqei kopoav matanam ezoqam begó. Ndigu etoam møqæ begó, neka ezoqa nøme yà bezøtøkeé. Khanakhanakh-ús. ¹⁹ Av ti:matønumat, ndigu gigiap kopoav, megemegete nonqo mó:møvøemét. Yaq ndøgo kopømbaqapé tiotabat. Ndigu unimanqatin khandi ndøndapém.

Vaev guguna manqat

²⁰ Timoti! Sasae ndøgo, Mbumbukiam qoqa zenda-te geve, gèqeví. Khokho manqat ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat kha-mba oveav ndøgo, neka ta manqat ndøgo, khokho nømendim ezoqa nøme 'nøtenat' ndimbo-akhayam, qo zitá qanewuóé. ²¹ Ezoqa nøme, meakha manqat av nqægo, møndø-ndapém, neka unimanqatin matev egeieqei vø-ivøvem.

Mbumbukiam-qa kuku matev, ndøgoát, zo namba.

**Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape
Ruth, Jonah, and the New Testament in the Kuni
dialect of the Kuni-Boazi language of Papua New
Guinea**

**Rut, Jona, na Nupela Testamen long tokples
Kuni-Boazi long Niugini**

copyright © 2015 Wycliffe Switzerland

Language: Kuni-Boazi

Dialect: Kuni

Translation by: Wycliffe Switzerland

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2024-04-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 2 Apr 2024 from source files dated 2 Apr 2024

f10a11c4-6a0c-5775-9168-c6e73df1a68f